

سخن چو از لب شیریں رسید بر کاغذ

بزند، همچو شکر ابل ذوق در کاغذ

رسید نامه و تصویر یار بر سنواں

نقشش بود مجلے آب زر کاغذ

بطول نامه بزم شد مقرر مکتوب

از آنکہ شکوہ و ازت محقر کاغذ

بجز ہائے زباں نقل مقصدت محال

پیمبر سب سردگر نوشتہ بر کاغذ

بدا و خواہی سلطان وقت می پوشند

ستم شان عوض پیرین بر کاغذ

ہر آنکہ بردر ماسوے یار باز نگشت

ہزار حصین نیاورد نامہ بر کاغذ

درد ہمیں کہتے کلامِ علّامی

بزرگ کاغذ نقد ہر کلمہ زر کاغذ

رفقہ امروزانے ناہر باں جبے دگر	
ایہم اندر عاشقی بالائے عنہما سے دگر	
عاشقتاں دارند بزوک زباں کھل من ہمیند	
می نشانی تہ بتہ یک جور بالائے دگر	
عشق لیسے بود مجنون ترا و جبہ جنوں	
زلیف مشکینت برو افزو و سوواست دگر	
قصت بطور است روشن عارضین او افتاب	
یک تخت بلی دید موسے ایس تجلی سے دگر	
اقبال یک ادائے ابروت کامل شد	
گوشہ چشم تو بنیود است ایسا سے دگر	
ساوہ لوح تار شش دانہم اور دمسد خود	
انامہ اشعار اوزار دگر انشا با طما سے دگر	
گر گوئی خود بر ابرو سے دگر چاشم زین	
چتر جو کبھی نصیب ہو تو پھر ایسے دگر	

منم و دیارت غریب الذیاری	
بکن یا بی من کہ کس نسبت یار	
بیاقاصد من کہ چشم براہ	
ہستے جا ابے زیارم بیار	
دل من بدست تو اے دلربا	
نمارم زد دست تو اے ہج اختیار	
بہ خواری و غفلت منم خفتہ بخت	
زبیدار بخت توئی بختیار	
بہیں ساعند و بیم مخمور خویش	
چہ ورعین مستی بود ہوشیار	
چہ شاداب شد گلشن عمارت	
چہ چاہ ز مخن ان کس آبیار	
نہر شو کہ عمارتی نکت سنج	
مخن کہ دست در دست شمشیر	

نیست رویت یار من پیش نظر	
و عده دیدار من پیش نظر	
و عده دیرینه را آری بسیار	
گرنداری یار من پیش نظر	
می نداری از غنم و رخسار خمر	
چشم دریا یار من پیش نظر	
بست و اتم کرا و پیش گاه	
چیله عیار من پیش نظر	
حیان من وار و مال آید نیت	
خمنه در بر کار من پیش نظر	
روز و شب هزاره دارم و شبال	
صورت و لدار من پیش نظر	
بار عظامی به شاه تادار	۴۱
حاصل افکار من پیش نظر	

قتلم ز جفا سے آن ستمگار	
یکجہشت نوٹہ ز حنروار	
افتادہ بکوعے یار عاشق	
چوں سایہ او بپا سے دیوار	
حیراں بہ نگار حائے جن	
ایں عاشق تہمت نقش دیوار	
از دست جفا سے یار حیرم	
جسان برون عاشقت شوار	
آن زلف سیرہ بلا سے چائے خم	
چیدر جسم چوں سیرہ	
ایں آہ و فغاناں بہر بہت	
چوں نقشہ سیرہ بہت	
غلامی ز حیرم سر	
شاہاں سے آہ از تو این کہ	۴۴

قصه زلفت در ازو مثل خط مشق مختص

بیچ و تابم سپه خور لفتش کرده بر مختص

داستانم گرچه چون گیسو مطول در سخن

لیک است از حین او ابا باشد بر مختص

وسعت مصنف من عشق او ندارد مختص

شعر سیرین در کوزه دریا نیت یا مختص

گرچه می دارد سر و سرخ مهره ارض منتشار

ریزه افشان گرانند که مختص

نیک میسر دانم که پسند و طوالت را نگار

نامم را کردم مصنف من بر مختص

گفته ام مختص در احوال خود از صدیک

زانکه میخواهد اشارات مختص

در حضور شاه تملای او بی ارتم گاه

عرض جان نه پیش را کردم مؤخر مختص

	در شب وصل که آمد برین دلبر	
	بود دلداران مگر در نظر من دلبر	
	رفتم از خویش چو دیدم به در خلوت یار	
	چشم بر راه کسی منتظر من دلبر	
	یار باین سخن خیالت که بیداری سخت	
	کامد امروز خواب سحر من دلبر	
	دیدم او را شب پیاں بره استقبال	
	چشم خود در دست بر بر کز من دلبر	
	قتل من به سزایں بود ز من دشمن	
	سینه بینه دشمن سپر من دلبر	
	چه دلاسا و چه غمخواری در دم کشد	
	استی بر دل و بر چشم ز من دلبر	
۴	آمد از فرقت او جان بلیم علامی	۴۴
	حیف گرفت به پیش خبر من دلبر	

	وه چه خوش نقشه کشد آئینه در دست نگار
روک او آئینه صد آئینه در دست نگار	
	صد هزاراں جلوه دارد یک جبین روشش
چون به زینت میرسد آئینه در دست نگار	
	با قدر کوتاه خود در حیرت کم یارب چنان
شد بلاگردان فتد آئینه در دست نگار	
	بسیاب نقص خود در پیشش که تسکین دل
زنده و از نمیکشود آئینه در دست نگار	
	نور آینه در پیشش بر روی کوه
همه بیان هر دو رسد آئینه در دست نگار	
	عاشقش ز نظر زرد و عشقش باق را وار و معا
می کشند با مادر آئینه در دست نگار	
	نقشه دیوان عالمیست یکسرخش
چون کتاب مستند آئینه در دست نگار	

ببین صاف او آئینہ نور

زیبایش عیاں نقوش میں از دور

مخش رشک پر رویان عساکر

جمالِ روسے یارم غیرتِ حاکر

بالائے رخ پر نورِ ولدار

نقابِ روشنی نورِ حسن و

دلم پروانہ حسن فر و عشق

رخ روشن بچل شمشیرِ بزم

ولت از الفست و لذتِ خالی

ز اس لذت اوہ چشمِ مست و مست

چشمِ مست قوتِ گہائی او

بہارِ بزمِ مست و مست

بگزار مست عیالِ مست

تجھنا کے رخ او شکر

	خطِ رویت نہ دید است ہنوز
	موسم او نرسید است ہنوز
	سلسلِ گوید کہ برآمد خطِ او
	خطِ یارم نرسید است ہنوز
	خطِ او کرد چہ تعبیر بہ حسن
	عاشقِ او نہ شنید است ہنوز
	والبش شہرہ حسنِ خطِ یار
	نہ شنید است نہ دید است ہنوز
	نقبتِ بوسہ او در سخن است
	لب لبِ او نہ مکیہ است ہنوز
	شکست است بگوارہ چشم
	سرو امان نہ دید است ہنوز
	نقشِ حسنِ رخِ او علامی
۱	در غزلہا نہ کشید است ہنوز
	۱۴

	لے بے پدر آتش میں بج تراثر
--	----------------------------

بے دانہ کمر و میدہ تراثر	
--------------------------	--

	وندان شتر نموده کند
--	---------------------

آتش زمین حکیدہ تراثر	
----------------------	--

	در مطبخ ر هر و ان شیراز
--	-------------------------

از آتش و ل طیبہ تراثر	
-----------------------	--

	در ماست نہاں بہ خوردنی ہا
--	---------------------------

بر خوان عجم رسیدہ تراثر	
-------------------------	--

	از جور فلک بہر مقامے
--	----------------------

بے زمیں کشیدہ تراثر	
---------------------	--

	از دست جہنم بخت جانی
--	----------------------

در غنبت آرمیدہ تراثر	
----------------------	--

	در ریختنست بویت سخت
--	---------------------

	لے علامی ندین تراثر
--	---------------------

	عاشقت از غضب یار مترس	
	لے دل از ہمہ بیت و لدار مترس	
	لے بداد تو رسد و اور سے	
	از جفا ہاے ستمکار مترس	
	کار خود کن بچھٹل عاشق	
	از سخن ہاے دل آزار مترس	
	سپہو افمی نہ گزد آدم را	
	(عاشق زلف) ازین یار مترس	
	دو پس پر وہ نگہبان گل است	
	لبب بلا از خاشخس خار مترس	
	عاشقتا در سرم و محضت یار	
	از قیاس بان تو زہنسا مترس	
	دل قوی دار مگر علامی	۴۹
۱	از خدا ترس و ناشر مترس	

	دیدیم بے ہمیں قدر بس	
	باقی نقشے ہمیں قدر بس	
	داریم بہ کار و بار دنیا	
	خوش دسترس ہمیں قدر بس	
	مشا دیدیم بجائے خود۔ نداریم	
	کار کے زکے ہمیں قدر بس	
	در سیر و شکار زہیر نیست	
	پشت فرستے ہمیں قدر بس	
	ہستی ہم پر اسے خویش آزاد	
	دریاں نقشے ہمیں قدر بس	
	مشاقِ حسیں و کوشش	
	بانگِ جزے ہمیں قدر بس	
	علامی راستہ اند باقی	
۲	در دل ہونے ہمیں قدر بس	۵۰

	گاہ می بینی سوا آئینہ و کہ سوئے خویش
	سخت میرانی ز اعلیٰ و اربابے آرزو خویش
	خندہ بر گل زوی گلر و بگلشت چمن
	انسیسے یافتی چوں در گلستان بو خویش
	گردوست خود مد نور ابلیس خود ثنا
	در بختل چشم چوں بختاد برابرے خویش
	لے بہشوق بو سچوں عاشقت از خویش
	نی نہی در آئینہ لب لب بچوے خویش
	از بختل و از عشق خودی آگاہ باش
	لے دست را سچو عاشق آرزو قابل خویش
	عاشقت غالب بود بر عاشقان نامرأ
	بر سنگین نازہ وار و چوں سکے در کوئے خویش
	بوسہ علامی چو زبردست محبوبی
۱	شد باو دست و بختل نشانہ در پلوی خویش

	آمد شب وصل - او در آغوشش	
	شد رنج مفارقت فراموشش	
	معمشوق بجماعت رقیب باں	
	این عاشق اوست حلقہ در گوشش	
	آوارہ عشق را به عشقت	
	چوں غاشق شیرایت خانہ بردوشش	
	جانان ز شمار حبا م حشمت	
	ہر بادہ ککش ز نگاہ مدہوشش	
	آن گلبندین بہار عشقتم	
	گروے و سخن بر چمن پوشش	
	انوار تجلی جاساشش	
	عشاقش راز سر بزد ہوشش	
۴	علامی واقف حقیقت	
	در محفل او شستہ خاموشش	۵۲

آن زلف و خطش کیاں ہنسایہ بوشش	
واں ہر دو صفِ مژگان در سایہ ابروشش	
ریحانِ پسمن زارے مشکیں خطِ رخسارے	
چوں سبزہ بیدارے خطِ برب و بوشش	
ابرو ہمتن جو ہر در تیغِ ظفر پیکر	
میزنگہ و لب و در قوسِ دو ابروشش	
ابروشش چون گل مرغ چمنش کا گل	
در چنگہ بیلِ شامین تراوشش	
پامروم چشمانش زوجیت گہبانش	
آن شکر مژگانش ہوا زہ ہواوشش	
از زلف تو ہر تارے شیرازہ طومار	
از مصحفِ رخسارے ایجان دو ہندوشش	
علائی نام آور تاج تو ستار	۵
سبز بیکر ہو در بیکار زہر موشش	۳

ساقی گشت بد ورتو حجام شراب رقص	
از جوشش خود بجایم تو لعل ناب رقص	
دلہائے عاشقتاں ہمہ بزمی بزم	
خواباں کہ می کنند چنگ و رباب رقص	
از ناز کی منسا ند نشانے بروے کوشش	
خواباں کہ کروں اند چو باراں بر آب رقص	
جباری شود ز دین کا قطرہ ہائے خوں	
طاؤس می کند چو بشوق سماں رقص	
غرق تھیم کہ آبت نمی برد	
پایے تو چوں غنیمت کند و آب رقص	
خیزد کعبہ کعبہ کہ از مستی شراب	
بنمو و محتسب بدم احتساب رقص	
علمای از مراتب و جدت خبرند	
بگرہ خامہ گویند در کتاب رقص	۵۱۲

	ساقی بذوق باوہ گنبد بے نقاب رقص	
	گوئی بدوہ چرخ زند آفتاب رقص	
	از گردش دو چشم تو روشن شد ایس سخن	
	سیارگان کنند بنور شهاب رقص	
	آہم بسینہ چرخ زند مثل کرد باوا	
	گردا بہ خوشی است کہ سازو بہر آب رقص	
	دستش بصدیماہی و ماہی زیر آب	
	در مرآة جمال کند زیر آب رقص	
	انگرم بیل آب رواں رقص می کند	
	سازو چنانکہ قطرہ باران بر آب رقص	
	مشان بسیار زلف تو چون رقص می کنند	
	یا دسر و دواوہ بہستان خواب رقص	
۵۵	پانل رقص شد دل علامی زماں	۲
	باید صحبت تو کند اجتناب رقص	

	بینی با یار من صد اخلاص
	در ہر یک کار من صد اخلاص
	با یک دلدادہ و جفاکش
	با یک دلدار من صد اخلاص
	با یار کہ در جہنم است بیکتا
	دار و دل زار من صد اخلاص
	اے در ہمہ کار ہاے عاشق
	در یافت نگار من صد اخلاص
	یک عہد تو صد نفاق و دزد
	در قول و قرار من صد اخلاص
	ہستم بہ ہزار جاں فدائیت
	در رنگ و شمار من صد اخلاص
	علامی در عنبر شیر
۳	دار و افکار من صد اخلاص

	زلف جا ناست هر بر عارض
این نقابست در نظر عارض	
	از پس مشق چارده ساله
خوش خطتست معتبر عارض	
	دعوی حسن خط شروع شد
که تا دایت در نظر عارض	
	در جواب من آورد خط یار
و بسرا از تو نام بر عارض	
	ای زگیوست موی زلف دراز
و ز خطتست مختصر عارض	
	اتواں چشم چو بیاریت
مخفی نیست لای پسر عارض	
۱	عسری او خط است علامی چو میرا بود اگر عارض
۲	

	کریم مانو چون تو در جہاں قیاض
	ندید دیدہ من در جہاں چہاں قیاض
	بعہد خوشیش اگر بود حساتم طائی
	دریں زمانہ توئی حساتم زمان قیاض
	فیض سلطنت تست لے کریم لکنس
	ستودہ نام تو در حسیل خسرواں قیاض
	چشمہ باست فیض عمیر و جباری
	کہ زاب زربند سیل بارواں قیاض
	فیض عام تو در شہر شہرہ کرمست
	بیاد و فیض تو داریم بر زبان قیاض
	بزم ایل سخن آن سخنور کامل
	ز فیض صحبت خود با سخنوار قیاض
	ببین ز دولت عثمان است علامی
۵۸	ز دست پاپ و دل طاقت زبان قیاض

عاشق از جور تو جساناں نزد آبِ بخلط	
در همه عمر نکر و است گناہ بخلط	
خود غلط بود که دل داشت لطیفش چشمه	
بر من زاریند اخت گناہ بخلط	
سک در بان تو خصمت ندید پیریا	
آوخ از کوی تو بستیم پناہ بخلط	
هر گاه و بخت ترکده رستی عاشق	
از نیامد به المگاہ تو گناہ بخلط	
نماید ریچہ سنی کرد چه دعوائے دروغ	
از دوسب داو گواہی نہ گواہ بخلط	
بہی سب از صدق دل ما ولد دار	
انہ سب زیم بدر گاہ تو راہ بخلط	
دست قدرت بود آگاہ ز ما علماہی	
نہ شور مختب از پیر تو شاہ بخلط	

	یا قسم از خامه عیت از خط
--	--------------------------

بر خط تقدیر کشید یا ر خط	
--------------------------	--

	ساوگی حسن و جمالست ببرد
--	-------------------------

درنگه ماست خطاوار خط	
----------------------	--

	مرکز خالست میان رخس
--	---------------------

بر رخ او حلقه پر کار خط	
-------------------------	--

	دانه ریجاں چو شیند ز خال
--	--------------------------

کشید از سبزه بیب دار خط	
-------------------------	--

	شمان ز رویست بقیسیر لاف
--	-------------------------

حاشیه مصحف حسن از خط	
----------------------	--

	کلبه نم عارض تو چون گلست
--	--------------------------

بر رخ تو در خط گلزار خط	
-------------------------	--

گفته خدای می بخشد نگار	
------------------------	--

۲

۶۰

بر ورق زده خط کردار خط	
------------------------	--

	ز بوسه تو لبم یار می شود مخطوط	
	چنانکه چشم بیدار می شود مخطوط	
	باب ساغر میگون تو کشم زوق	
	ز بسام باوه که میخوار می شود مخطوط	
	بخش شیر عتاب لب به بیارت	
	ز شربتت دل بیمار می شود مخطوط	
	چه عاشق تو برود حظ زیار کلبه نش	
	که کلبه بل از گل گزار می شود مخطوط	
	ز گریه ام چو شوی خنده زن میر خم	
	ز خنده تو دل زار می شود مخطوط	
	کنم همسان ز خم طغنه بت پرستان را	
	ز هر چه آن بت عیار می شود مخطوط	
	ز جان خویش ندارم دروغ علایمی	۶۱
	و هم ز لذت ایشار می شود مخطوط	

	نگاہش را آہی دار محفوظ
دل عاشق ز تیرا محفوظ	
	آہی از نگاہش چشم بد دور
دل از تیغ چشمش دار محفوظ	
	بمشق زلف چہاں با دیار
دل عاشق ز تیرا محفوظ	
	شود از یک نگاہ چشم بیمار
ز دست مرگ این بیمار محفوظ	
	نگر دو از ہم افشاں راز
بود در سینہ ام اسرار محفوظ	
	شکل باشد کہ مرد عاقبت میں
بیتقصا نسبت در ہر کار محفوظ	
۲	بود در سینہ عذرا می در
	۶۳
	رو بہاوت جفا سے پار محفوظ

خلافِ حرمتِ میں ہیں جفا مکن واعظ
از انجھ پر منع کہنی درخفا مکن واعظ
چو دلبرانِ ستمگر مباش وعدہ خلاف
خلافِ وعدہ ز اہل وفا مکن واعظ
چو اختیار بدست است در گزراوے
وعیدِ خود بہ تشدد و فک مکن واعظ
عطا سے حنائق بیچوں بود طبیباں را
گھگھ تھخر دستِ شفا مکن واعظ
گدراست دل اہل بزمِ بخت
سخن بخلق اہل صفا مکن واعظ
اکثر حرمتِ جملہ ہائے ذومعنی
خلافِ موعظتِ مصطفیٰ مکن واعظ
بقولِ خویش عمل ساز ہجو علامی
ہند و موعظتِ کتف مکن واعظ

	لے داستان عشق شنو از زبان شمع
	پرسوز و دلگداز بود داستان شمع
	باشد سرخ روی تو زوا تششش بجان
	بنگر که دو دآه بود بر زبان شمع
	آتش بحسب اوقته و آف نمی کند
	در ضبط سوز دل چو شود تخان شمع
	بستم چاه در همه اطراف روزگار
	جز گور او بدست نیاید نشان شمع
	بهر زبان دراز چه حاصل در مقام
	شدی سوز بوج بریدن زبان شمع
	شماره ای در عشق و لاسا که او شد
	یک لحظه شده بنده هرگز و ان شمع
	در بزم اشتیاق بسوز و گداز عشق
	علاقمی حلیمیس بود بنیان شمع

	چون نینداری ستم از من دریغ
	از چو میداری کرم از من دریغ
	شند را از حر پُر بے آب گشت
	داشت آب تیغ هم از من دریغ
	بارها صد نامه بنوشتم به یار
	داشت یک حرف رقم از من دریغ
	در رهش صد بار شد از سر قدم
	یار و اریکست قدم از من دریغ
	تا بقرب او ندارم بنزد لفت
	ز لفت و اریکست و چشم از من دریغ
	شاد از دستش شدن امر محال
	داشت یار من چشم از من دریغ
	چشم علای ز لطف او داد
۶۵	جمله دار و دیکست هم از من دریغ

اواز نگاہ تیر چو بر من کشید تیغ

دیدم چشم زد که بگردن رسید تیغ

تیغ نگاہ اوز نگاہ همه نہاں

چشم کسے بیدہ روشن بد تیغ

ایں چشم دید ماست کہ از یک گاہ تیر

مانند برق تند براید ز دین تیغ

لے تیغ زن معبر کہ کارزار عشق

از یک گاہ تو سر عاشق بر تیغ

صید کن است و سید چشمش کہ بچو تیر

ز اہوس چشم از نگاہ اور رسید تیغ

چشم چو سر و شمشیر تیغ

تیغ نگاہ غیبی پیدائش تیغ

غدا صیاد چو تیغ نکند ز غما چشم

چشم چو سر و شمشیر تیغ

	پیش پست فوج مرگان بستہ صف
	سبزہ بازان ہنردان بستہ صف
	ساقیا در دور چہشت روبرو
	چشم پریشم توستان بستہ صف
	لے کھساں ابروز مرگان دران
	در دل عاشق زریکان بستہ صف
	در دغاں خیر بر دست دعا
	پنج انگشتان پکان بستہ صف
	پیش یارم چون پس پشت امام
	کافن درین با مسلمان بستہ صف
	از پنے ارشاد پیش مرشدک
	رؤسے یارم اہل عرفان بستہ صف
	پیش علامی با صلاح کلام
	کچھ سخنیں ان مخندان بستہ صف

چشم گوہر بارین افتاد روزے برصد

دید گوہر را چو آب او مقید در صد

دیدہ ام از آب چشم دامن من تر شود

ز آب گوہر تر نمی کرد و چشم تر صد

دیدہ در گہوارہ دامن بریزد طفل اشک

بچو ما در صد سرمی پرورد در بر صد

بر زمین لولے غلط ساں از صد نگیر دکن

میشود در آب دریا حال گوہر صد

چشم چون آب آرزو بے نور کرد و بچو کور

ز آب گوہر میشود چون دیدہ روشن صد

چون نشد با چشم روشن در مقابل کاینیا

غرق شد از خجلت چشم بدریا در صد

با تفتق کرد چشم هر دو را بگریتم

نیست عطا علی کر با چشم با بر صد

رفتیم بکوی فتنه گری در ہولے زلف

بیہات دست خویش شدم قتلے زلف

اشفتہ بود گرچہ دل من ز پیچ و تاب

خونے نکر دچوں بسر آمد بلایے زلف

گیرد ہولے تازہ چو یارم سر بام

گیرد شمیم زلف صبا از ہولے زلف

ہر سوے او ز پیچ و نسیم خود بلایے جان

از من می پرسد لب سر من ماجرے زلف

گر زلف او بلاست بلا چین ست و چین

سنبل شود بسیر گلستان فدای زلف

مصنون تازہ کرد گرفتار مہر ماہ

بر عارض من منسیر تو و حلقہ لے زلف

علامی از نستانج دانشتہ سیرت

مخضوب ص شد عشق نزل سخن از بلایے زلف

گر یه ام دریاست چشم تر صدون	
اشک من مانند گوهر صدون	
گوهر چشمی بزوا از چشم نور	مویانند
شدین در کعبه از گوهر صدون	
ز اب گوهر چون صدون شکست	
چشم گریبان خنده ز در صدون	
پیش چشم ما صدون باشد در آب	
آب گوهر کرد و دریا در صدون	
گوهر چشم را کرد آبدار	
ز اب صد گوهر نظر ز در صدون	
آب گوهر در ریخت منطق در سخن	
گوهر غلطان غرق جویان	
آب اشک است عظامی بود	
سکینه میان گدازد صدون	

اے حسن و جمال تو بود شہرہ آفاق

چشم ہمہ عالم بہ تماشا تے نوشتا ق

بگر خم پشتم بغرافت چو کمانے

دلدار بہ ببران تو شد طاقت طرب ساق

یادست و لم را چہ ادا بود و چه اشترا

پیمان تو نہیسا و چه نیان تو در ساق

اے سخن و سیاہست چہ این غرض و این رز

سہین و بلور نیست چہ اس ساعدان ساق

مردن بہ ازین زندگی ز نئے بگورے

این لطف بیش شد بجانے تو مصداق

زین سنگدل ایوانے خیالشن در کن

باہن جہانم چہ نمر رنجت چو چہ ساق

علامی دہراست بہ بران بو شکیس

اے آزدن کن و بسیر ما خاطر عشاق

سکاب تازنگه گوهر اشک

بم تر تار قطره تر اشک

اشک پر آب گوهر نایاب

لولو آبدار بم تر اشک

آب گوهر جوهرش عرض است

آب صاف دست جوهر اشک

طفل اشک جداست از بر او

چشم گرین است مادر اشک

ماله گوهر نیست در گردن

مردم چشمه را چه زیور اشک

بزرگند بگناه و امین من

قطره موهن تر اشک

قطره نرسد چشمه عوامی

نزد است پودر بر آب اشک

	چوں عاشق یار شد تہ خاک	
فرمود کہ خس کم و جہاں پاک		
	نہشت چو عاشقش مقابل	
برخواست ز محفالش غضبناک		
	بازی چہ بزمِ حیرت باز	
کوشا طرہ زرد باز چالاک		
	جاں بُردن عاشقانست و شو	
از دست جفا سے یار سفاک		
	گر حلتِ حقیقت مشکل	
آسانست نکاحِ خست تراک		
	چوں شانہ بو شگافی منق	
دارد دل عاشق تو صفاک		
	علامی را بعنبرہ برو	
۲	آن دلبسته شرح چشم پر پاک	۷۳

	لے قدش نازک و میساں نازک
	ہمہ اندام جا نخبساں نازک
	دل او نازکست و چہرہ او
	لب او نازکست و زباں نازک
	از خیال و مزاج نازک او
	فہم او نازک و بیساں نازک
	لے چہ نازک و مانع دلبرماست
	سخن او ست بر زباں نازک
	وہ چہ نازکست او است دلبرمین
	نیت چہ پیر و کرازاں نازک
	قامت نازکست و بیسیہ
	نویں لے بنوستان نازک
	وہ چہ نازک خیال غلامی
	ہمہ طبع او در سخنوراں نازک

رحمت حق برو کہ رفت بنجاک

نے نشانے ازو کہ رفت بنجاک

آپ باراں کہ آمد از گردوں

آب صد آبجو کہ رفت بنجاک

صد ہو کس ہاے خام آبجو

اے بس ازو کہ رفت بنجاک

تو بخ خاک می رود بہ ہوا

یا ہوا را بگو کہ رفت بنجاک

تو نہاے ز خاک شد پیرا

نخل پرے مجو کہ رفت بنجاک

از تن آمادہ باش شاد مشو

اے برگ عدو کہ رفت بنجاک

شہزاد باو نغمہ علامی

۷۵ فکر تیش را ملو کہ رفت بنجاک

تنگ شکر چوپا رندار و دوان تنگ

چون بیدار من ندیدر کس دوان تنگ

کاکل چو سنبل و دهنیت چو عینیت

عارض بدغ خصال تو کلفام لازم

قرآن عارضش چو دل مومنین عرب

زلف سیاه او چو رخ کافران رنگ

از سوز عشق گشت دلم نرم چو موم

اے سنگدل دل تو بود سخت تر رنگ

هر حرف او چو نعل و لکش تر اندیز

و مسازار کن دهن او ست ساجیک

اے پیش چشم و ابرو او در نگاه چرخ

میزان آسمانست چو در ناله پارسا

علمای سیاح پنجابست خیران

از بارگاه شاه خطایش اوج تنگ

	پسے او آمد چودر صحراب سنگ
میری زند مجنوں سراز سودا سنگ	
	نیستم مجنوں و سلف طفلان
سلسلہ آور برین شیدا سنگ	
	لے ہمین یاری مدہوشے
آشنا گردید پے ما سنگ	
	مختب مے در سوئے خاک یز
بے خط ناحق مزین مناب سنگ	
	شد بکت قدم میل سنگدل
گرد و سیلان پلہ اعدا سنگ	
	بہر بے رسم است بے رحمی کو
نشد سنگ دلے الا سنگ	
وزن شمشیر و اروا تننا سنگ	۷۷
وزن سخن سخن است علامی شیر	۲

گلر خم در سیرستان از رخ گل برونک	
نالہ عشاق او از روی سبیل برونک	
نالہ و ندر ماوین از مستی و جوش و دم	
زنک میبنا ریخت وز آواز قتل برونک	
لے ز جام چشم میگویش بدور چشمش	
ساقیت ایام ز روی ساعت برونک	
بیچ و تاب زلف یار من گلگشت چمن	
از پریشاں چہرہ ناشاد سبیل برونک	
آن خطار و پیش کہ دارد حلقہ بر عارض	
از رخ پر کار و در دور سبیل برونک	
زنک بر روی بتاں شکست رویارین	
زنک او از روی خواب و تقابل برونک	
فکر علامی بزم شاعران نالہ	
از رخ رنگیں بیاناں در تقابل برونک	۷۸

	بزرگ آہ از سوزِ دلم خیسند و دُخانِ دل
	شری پیداشد و از تو وہ آتش فشانِ دل
	بہمی تر رسم گیر و آتشِ دوزخ از دلم
	نمیدانم چه پیش آرد کنوں ضربِ نغانِ دل
	ز سوزِ آتشِ عشق تو در کفِ تن زبانِ سوز
	اگر آید بچکمت بزر با نم و استانِ دل
	بیل اشک من نشود کہ طوفانِ چوید
	در آہ چشم می آید بر لبِ پروانِ دل
	دلم بردی عفاک اندر لے می رسم لے لبر
	مباد او جہاں افشا شود رازِ نہانِ دل
	بحال زار من لے سنگدل رحمتی کہ میدم
	وہ آہے بی بیغ ہا ز آتشِ فسانِ دل
	عشقش جو کہ ہے بر دل میں ہو علامی
۷۹	سبک کر دید از اشکِ رواں پارہ انِ دل

	واروآن عیتا بر رخسار خال
	پمسیر او بر لب و لدا ر خال
	لب بدور خطا که بر رخسار است
	در میانش مرکز پرکار خال
	سبزه خطمی و مدانزدانه اش
	تخم ریجان است در گلزار خال
	دانه او چون پند است و نسو
	بواجیب برایش رخسار خال
	نقطه شکست آن دستان با
	نقطت دل در خط آن با خال
	ناوه شکست است از آهوتش
	دو چشم بوی غنچه بر بار خال
۲	نیت علامی چو زلفش ز بهر
۸۰	گرچه باشد مضمده از بار خال

	چہرہ اشش باغ و عارضش چوں گل	
	و شمشش زباغ و عارضشش بلبل	
	و شمشش چوں شکوفہ پینے	
	لب شمشش شگفت و گل گل	
	خال رخسار - دانہ ریحان	
	خط او سبزہ زلف او سنبل	
	شانه و لنگار عاشق و سرتق	
	رہ فرقتش بقبضہ کامل	
	دل یارم چو شیشہ نازک	
	چشم میگوں میل ناعنبر مل	
	زیر ابرو چشم - جوئے نگاہ	
	ابر و او (خمیدہ طاق) چو گل	
۳	در گلستان ہند علامی	۱
	نکر تم پوزد بلبل امل	

زخوفِ غیرِ سرازانتاں نبروایم

سرِ معالہ با یارِ خویشتن وایم

پسند ما نبود و وعدہ غلط جاناں

کہ در مقاصد عشق تو راست کردایم

مستباعد حسن تو ناید گم تقصبت ما

بنقدِ جان و دل خویش چوں خریدایم

بروزگارِ دل ما کے نیازار و

اگر جز خلقِ دل بیگانه نیازایم

خلوصِ دل سے اخلاص با عشق تو یا

کے بخلق نہ دارِ چہپت آنکہ ما وایم

پیرس حیرت ما از بختِ حسنت

بہیں سبزم تو جاناں کہ نقش و پوایم

دُعای دولتِ شہمی لہیم غلامی

ز بندگانِ عقیدت شعاری سرکایم

	تاری خطایخ خوبان نسیم	
	اے بیادشس حافظ قرآن نسیم	
	اے نگہ از بخت کاکے گیر	
	آنکہ شہبے دشنہ قرآن نسیم	
	از بلا ہاے جہاں محفوظ باش	
	اے بزلت تو بلا کرواں نسیم	
	بیونفا پیمان خود رایا دکن	
	از وفاداران آن نمایاں نسیم	
	مردمن در زمین شعر من	
	ہر کہ بر حسن تو میرود آن نسیم	
	آنکہ نامش در بسم شہرت نکرت	
	در سخن علامہ دوراں نسیم	
	از سخن سنجان علامہ بدہر	
۴	جاں نشا حضرت سلطان نسیم	۸۳

بدست شخنت در واد گیم

بند زلف چاینت ایتم

نیدارم بر مو اختیار

که وار و زلفش او در واد گیم

بخاوت همچو درویشم فقیر

بخاوت مرشد بر باد پیتم

بخالت سگ کوه پیش مونس

بیش است پاس خود مرید گیم

چو دشنامم دریدارم

بچه کیدارم در واد گیم

منم سر برت در شمشیر

بوسه ای بچشم من گیم

در عهد کمال تو

است از من و تو

آہ بر بے خوئی خوزیر قربان شد لم

وہ چہ بسم اللہ گفت را شد اسب بر قلم

باگرہ ہاے دو بروناش شکل کشا

والند صفت عقارہ ہاے کار و ہر مشکلم

تا بد سے رہیں ترک او اور محال

شد و بعیت از ازل عشق تو در آب و گل

وہ چہ شیریت چوں قوسے نصفِ دائرہ

از نسیم ابروے جانان نیجان چوں سبلم

یک نگاہش ز خم ابرو چنان از دل گذر

نے کمان در دست نے تیرے ریشتم قائلم

اسے پیمہ می پرستی دل و جانم بر انما صفت

می ندانی چوں گدا بر استقامت سائلم

از کمالم بکسرہ اندر زمانہ صلاہل کمال

در خستہ پستی عشق علما کی چہ مرو کا علم

گر قطره های اشک چشم ترا فلک من

شورش عشق یار بر سر برافکنم

ولداوه ام بدایم بهت تا به عشق تو

هرگز ایستادگی نکرده ای بر من

ایستادگی نکرده ای بر من

اگر من حدیث عشق تو در دفتر افکنم

لغز و چو پای زمین خراش برافکنم

دکته بدوشش یار پر می سگد افکنم

اندیشه تیب هزارم شکر و سال

در خلوت تو بر سر برافکنم

بروانه های عشق منم بر سر افکنم

عشق منم بر سر افکنم

عشق منم بر سر افکنم

	زلفش آورد و در بلا بزم	
من زرق و بلاش بے خرم	جرعه ز جہانم ویدہ خوش	
بایضا بتلاک در دسرم	کرده ام خدمت بستہ بند	
حیف در این زمانہ بے مہرم	راہ کم کرده ام بعرصہ عشق	
نیت با من رنیتق و ماہرم	تخت مشق روزگار منم	
من ز رنگ زمانہ بے خرم	بے پستی برم گینامی	
حسب از لطف شاہ ناموم	حسب از لطف شاہ ناموم	
از بد و نیکی خلق با خرم	از بد و نیکی خلق با خرم	۸۶